

REZUMAT

Istoria coloniilor din zona orașului Luduș (1903–1989). Structura și elementele memoriei culturale și comunicative

Istoria coloniilor din Luduș/Marosludas, inclusiv Roșiori/Andrássytelep, Avrămești/Eczkentelep, Fundătură/Mezőalbistelep și Colonia Internă/Belsőtelep, este de 120 de ani. Cu toate acestea, narațiunile cunoscute până acum sugerează că acest trecut reprezintă o sursă nesecată de povești. Documente și relatări noi apar mereu, capabile să schimbe perspectiva asupra cunoștințelor noastre anterioare despre procesul de înființare de noi colonii sau despre propria noastră familie. În cercetarea de față termenul *a coloniza, coloni-zare* este folosit în sensul de *a popula regiuni (slab populate sau depopulate) din propria țară cu oameni aduși din alte regiuni*.⁶⁶⁰

Cercetarea se concentrează pe istoria formării coloniilor și a familiilor care locuiesc în cele patru colonii din Luduș/Marosludas, încercând să contureze istoria acestora. Coloniile menționate s-au format ca rezultat al proceselor de înființare de noi colonii de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX. Acesată acțiune a fost reglementată de articolul V al legii de înființare de noi colonii din 1894.

Cercetarea sistematică a început în 2011, deși interesul pentru acest subiect și observațiile mele datează de mai mult timp. Sursele utilizate în timpul cercetării includ interviuri cu persoane din familii coloniste, discuții informale cu cunoscuți, documente instituționale (hărți, fotografii, date de recensământ, obiecte), precum și analiza publicațiilor relevante.

Despre trecutul de un secol al coloniilor există încă povestiri vii în memoria locuitorilor. Scopul meu este să studiez amintirile, relatările și narațiunile organizate în jurul acestora, și modul în care acestea se schimbă, evoluează, se modifică sau se erodează de-a lungul generațiilor. Este important să evidențiez diferențele observate în cadrul unei generații, care apar în cunoștințele, amintirile și percepțiile diferitelor grupuri de vârstă.

Un aspect esențial al cercetării este diviziunea generațională, care joacă un rol important în transmiterea și preluarea cunoștințelor, și, în unele cazuri, în existența cunoștințelor. De asemenea, am urmărit narațiunile diferite care au apărut, au existat și s-au răspândit la nivelul comunității. Ce știu locuitorii despre formarea coloniilor, ce își amintesc și ce nu își amintesc diferitele generații, și cum își amintesc evenimentele respective? Din ce surse

⁶⁶⁰ Termenul *a coloniza* în limba română are trei înțelesuri. Disertația operează cu înțelesul al treilea, de a *popula regiuni (slab populate sau depopulate) din propria țară cu oameni aduși din alte regiuni*. Vezi DEX online: <https://dexonline.ro/definitie/colonizare> (ultima vizualizare: iunie 2024)

provin cunoștințele lor, de la cine au aflat ceea ce știu, unde și în ce circumstanțe au auzit aceste lucruri? Uneori, se poate pune întrebarea dacă și cum transmit aceste cunoștințe altora.

Pe lângă colectarea și analiza narațiunilor, am acordat atenție și documentelor scrise păstrate în familii. Utilizarea documentelor și fotografiilor de familie ale persoanelor intervievate reprezintă un punct de referință în cercetare. S-a pus întrebarea dacă perspectivele emergente din analiza amintirilor pot fi aplicate și la organizarea surselor scrise și fotografiilor. Pot fi adresate aceleași întrebări? Pot documentele scrise și fotografiile să construiască istoria înființării coloniilor, a familiilor și să dezvăluie dimensiunea istoriei naționale, sau narațiunile rămân la nivelul documentării familiei respective? Cine și ce anume, și cum au păstrat, transmis legat de trecutul comunității?

Sursele adunate sugerează și ce fel de documente există pentru această istorie de 120 de ani. Această parte a cercetării nu include documentele păstrate oficial în arhive, deoarece acestea au fost sub jurisdicția organismelor responsabile de această acțiune și au fost păstrate conform criteriilor de conservare, nefiind gestionate de familii. Sursele scrise și fotografiile păstrate în familii reflectă mentalitatea familiei respective, în funcție de cum a evoluat istoria familiei. Din caracterul și perioada de apariție a documentelor, se poate deduce care generație a început colectarea și păstrarea sistematică.

Documentele de familie sunt de neprețuit, deoarece în multe familii a început sau este în desfășurare procesul de selecție a acestora. Odată cu eliminarea documentelor, începe și uitarea: documentele respective devin lipsite de valoare, vechi, uzate, având un miros specific; nu mai există cine să confirme identitatea persoanelor din fotografii.

Aceste întrebări și altele similare conturează și organizează istoria înființării și formării coloniilor din zona Ludușului.